

Taustatiedot

Onko vastaaja

- **kunta**
- sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue
- maakunnan liitto
- muu kuntayhtymä tai kuntien yhteistoimintaelin
- valtion viranomainen
- järjestö
- joku muu

Vastaajatahon virallinen nimi

Kittilän kunta

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Sirkka-Liisa Olli, perusturvajohtaja, sirkka-liisa.oll@kittila.fi

Viranomaisille: Lausunтовastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.9.2020, Sivistyslautakunta 16.9.2020, Kunnanhallitus 22.9.2020

Kysymykset

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vaikuttavalla tavalla järjestetyillä sosiaali- ja terveyspalveluilla voidaan vain osin vaikuttaa väestön terveys- ja hyvinvointieroihin. Muutosta valmisteltaessa on tärkeää luoda maakunnan ja kuntien sekä muiden toimijoiden (mm. julkisyhteisöt, yleishyödylliset toimijat, yritykset) välille toimivat vuoropuhelun rakenteet hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kysymyksissä. Ihmisten omaehtoinen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja sen tukeminen on myös jatkossa oltava maakunnan ja kuntien sekä muiden toimijoiden ja ihmisten itsensä yhteinen asia. Tiedolla johtaminen, sitä edesauttava yhteinen tietopohja ja tiedon analyysi luovat pohjan yhteisille terveys- ja hyvinvointieroja kaventaville ja ennaltaehkäiseville toimille. Kuntien ja maakunnan palvelustrategiat tulee yhteensovittaa keskeisten poikkitoiminnallisten teemojen (mm. väestön ikääntymiseen, lasten ja nuorten hyvinvointiin, työllistymiseen jne.) osalta. Kunnille pitää taata riittävät taloudelliset edellytykset hoitaa myös jatkossa niitä kunnalle jääviä perustehtäviä, joilla luodaan kasalaisten hyvinvoinnin perusta.

Yhdenvertaisen saatavuuden varmistamisen tulee tapahtua osana maakunnan palvelustrategian luomista nykyisten sosiaali- ja terveyspalveluista järjestämisvastuisten kuntien näkemyksiä huomioiden.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Vaikka lakiluonnoksen lähtökohta sinällään pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergian hyödyntämisestä on kansallisella tasolla hyvä, ei pelastustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoidon synergiaetujen hyödyntäminen Lapissa välttämättä käytännön tasolla täysin onnistu. Rovaniemen pohjoispuolella pelastuslaitos toimii pääsääntöisesti sopimuspalokuntien varassa ja Lapin pelastuslaitoksen kuntien neuvottelukunnassa on noussutkin vahvasti esiin huoli pelastuslaitoksen resursseista sekä rekrytointiongelmista. Haasteellisista olosuhteista, kuten pitkistä etäisyyksistä ja erityisistä riskeistä johtuvat erityispiirteet ja niiden vaikutus kustannuksiin, tulisi rahoituksen osalta ottaa erityiskysymyksenä jatkovalmistelussa huomioon.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Pääsääntöisesti kyllä. Aukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet on hyvin huomioitu esityksessä ja maakuntalain säännökset täyttävät suurilta osin nykyisen kuntalain säännökset.

Maakunnalla ja maakuntavaltuustolla tulisi kuitenkin olla selkeästi itsenäinen ja vahva asema toteuttaa järjestämisvastuutaan ilman liian tiukkaa valtion ohjausta. Valtion ohjaukselle luo oman haasteensa myös suhteessa maakuntiin se, että ohjausta antavia ministeriöitä on useita.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden **järjestämiselle**?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

- kyllä
- kyllä pääosin**

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

- kyllä

- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Kuntien ja maakunnan palvelustrategiat tulisi yhteensovittaa keskeisten poikkitoiminnallisten teemojen (mm. väestön ikääntymiseen, lasten ja nuorten hyvinvointiin, työllistymiseen jne.) osalta ja maakunnalla tulisi olla mahdollisuus niin arvioidessaan sopia joustavasti tehtävien hoitamisesta myös kunnan kanssa paikallisuus ja erityispiirteet huomioiden (mm. kuntouttava työtoiminta työllisyydenhoito ja opiskelijahuolto).

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

Ei kantaa.

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Sote-järjestämislain 2 luvussa koskien sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä säädetään selkeästi peruseriaatteista ja maakunnan velvoitteista sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisessä. Kittilän kunta haluaa lausunnossaan nostaa esiin erityisesti seuraavat näkökulmat:

1. Lähipalvelut jokaisessa kunnassa Sote-järjestämislaki 2 luku, § 11 palvelustrategia

Kunnan näkökulmasta maakunnan tulee huolehtia siitä, että myös jatkossa jokaisessa kunnassa on saatavilla kansalaisten tarpeen mukaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Lakiperusteisesti näitä palveluita ei kuitenkaan tulisi listata, koska tarpeet maakuntien välillä ja maakuntien sisällä vaihtelevat suuresti. Usein tarvittavien palveluiden osalta voidaan hyödyntää tulevaisuudessa yhä enemmän myös sähköisiä toteuttamistapoja, mutta riittävä saatavuus ja saavutettavuus tulee olla myös ns. perinteisillä vastaanottopalveluilla niille asiakasryhmille, joille tällainen asiointitapa on perusteltu. Jotta eri palvelutapojen (lähipalvelut, etäpalvelut, erityispalvelut jne) määrittelystä muodostuisi yhteinen näkemys valtakunnallisesti ja maakuntien välisenä, olisi aiheessa perusteltua tehdä kansallista yhteistä määrittelytyötä STM:n ja THL:n vetovastuisena jo osana muutoksen suunnittelu- ja toimeenpanovaihetta. Tämä tukisi niin maakunnan palvelustrategian valmistelua yhteistyössä kuntien kanssa kuin myös myöhempää arviointivaihetta, jossa kuntien roolin tulisi myös palveluiden toimivuuden arvioinnissa olla näkyvä erityisesti muutoksen ensimmäisinä vuosina.

Kittilän kunnan tämän hetkisen näkemyksen mukaan lähipalvelut voisivat olla ns. perustason sosiaali- ja terveystalveluja, jotka ovat kansalaisten lähellä ja helposti saavutettavia ja joita kansalainen tarvitsee usein (esim. kotiin annettavat palvelut, avovastaanotto, neuvolatoiminta, asumispalvelut). Sellaisia sosiaali- ja terveystalveluita, joita tarvitaan ehkä kerran kuukaudessa/vuodessa/elämän aikana tai jotka ovat päivistystyloonteisia tai erityisosaamista vaativia (esim. perheoikeudelliset palvelut, vammaispalvelut, lastensuojelu, terveystalvelukeskussairaalat) olisi perusteltua toteuttaa laajemmalla tulevaisuuden sote-keskuksen alueella tai sote-keskusten välisenä yhteistyönä sisältäen näidenkin osalta tarpeellisessa määrin lähelle asiakasta jalkautuvaa toimintaa ja etätoimintaa. Lapin matkailusta johtuen lähipalvelujen tarve voi vaihdella kausittain hyvinkin suuresti. Tämä olisi huomioitava palvelujen järjestämisessä ja suunnittelussa sekä rahoituksessa

2. Osaamisen varmistaminen ja jakaminen- Sote-järjestämislaki 2 luku, § 8

Sote-maakunnalla on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä kaikissa tilanteissa asukkaiden palvelutarpeiden mukaisena. Tällä hetkellä useilla kunnilla on hankaluuksia rekrytoida ammattilaisia toteuttamaan lakisääteisiä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä. Jotta tulevaisuuden sote-keskusten toimintaedellytykset henkilöstön saatavuuden ja osaamisen osalta olisivat olemassa jo toiminnan siirtyessä maakuntien vastuulle, tulisi tulevan sote-maakunnan väliaikaishallinnon nostaa strategisesti keskiöön osaamisen kehittämisen ohella sosiaali- ja terveydenhuollon työn houkuttelevuuden parantaminen (veto- ja pitovoimatekijät). Yhteistyötä näissä kysymyksissä tulisi tehdä ennakkoiden yhteistyössä niin kuntien, kuntayhtymien kuin koulutusorganisaatioidenkin kanssa.

Yhtenäinen palkka- ja työ-/virkasuhdestrategia edistäisi osaltaan työntekijöiden saatavuutta ja vähentäisi turhaa kilpailutilannetta alueen sisällä. Palkkojen tarkistus ja harmonisointi tulisi aloittaa jo väliaikaishallinnon aikana ja henkilöstön muutokseen valmistava koulutus tulisi olla kaikilla alueilla mahdollista.

Saamen kielen ja kulttuurin mukaiset sote- palvelut ovat erityisen tärkeässä asemassa Lapin maakunnassa ja Lapin maakunnalla on näiltä osin myös kanallinen kehitysvastuu. Tähän liittyen henkilöstön koulutukseen ja osaamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota sekä palvelujen suunnittelussa että rahoituksessa.

3. Omavalvonta ja viranomaisvalvonta – Sote- järjestämislaki 6 luku

Sekä maakunnan että yksityisten toimijoiden on omavalvonnan keinoin varmistettava tehtäviensä lainmukainen hoitaminen ja tekemiensä sopimusten noudattaminen. Velvoitteena on tehdä omavalvontaohjelma, jota seurataan ja toimenpiteet esitetään julkisessa tietoverkossa ja muilla julkisuutta edistävillä tavoilla. Tätä voidaan pitää oikeana ja kansalaislähtöisenä toimintatapana. Omavalvonnan lisäksi sote-maakunnalla on ohjaus- ja valvontavelvollisuus järjestämisvastuullaan olevaan yksityiseen palveluntuottajaan ja tämän alihankintaan. Kolmantena valvonnan tasona on Valviran ja Aluehallintovirastojen toteuttama ns. viranomaisvalvonta, jonka piiriin kuuluu niin maakunnan omat palvelut ja järjestämisvastuu kuin myös yksityisten palveluntuottajien palvelut.

Kokonaisuutena omavalvonta ja viranomaisvalvonta ovat tärkeä osa kansalaisten perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta ja sen osaamisen vahvistamista tulisi tehdä kansallisessa ohjauksessa jo valmistautumisvaiheessa. Samassa yhteydessä Valviran ja Avien keskinäistä roolia olisi edelleen syytä selkeyttää suhteessa valvontatehtävään ja huolehtia siitä, että maakuntien välillä Avien väliset käytännöt valvonnan ja lupamenettelyiden suhteen olisivat yhteneväiset. Useat palveluntuottajat toimivat useamman kuin yhden maakunnan alueella, jolloin käytäntöjen tulisi olla yhteneväiset. Yksityisen palvelutuotannon toimintaedellytyksiä ei pitäisi epäselvällä lupamenettelyllä vaikeuttaa tarpeettomasti, jonka vuoksi yhteneväiset linjaukset tarvitaan.

Maakunnalle järjestämisvelvollisuuden rikkeestä annettava uhkasakkomenettely esitetään saman muotoisena kuin kunnille tällä hetkellä ja sitä voidaan pitää perusteltuna.

4. Palvelujen hankkiminen yksityiseltä palveluntuottajalta – Sote-järjestämislaki 3 luku

Vaatus vahvasta järjestäjästä eli siitä, että sote-maakunnalla on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaitensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveystalouden saatavuudesta kaikissa tilanteissa, on periaatteena hyväksyttävä. Lain säädöksillä ei kuitenkaan tulisi rajoittaa liikaa sitä, miten maakunnat järjestämisvelvoitteensa parhaiten pystyvät toteuttamaan. Maakunnilla tulee olla itsenäinen oikeus osana palvelustrategiaa suunnitella se, miten palveluiden järjestäminen toteutetaan. Paikalliset olosuhteet vaikuttavat merkittävästi siihen, mitä mahdollisuuksia maakunnalla on käytössään järjestämistehtävänsä hoitamiseen. Tähän vaikuttavat mm. oman palvelutuotannon osaamisen taso ja yksityisen palvelutuotannon saatavuus alueittain. Olemassa olevaa tarkoituksenmukaista, perusteltua ja toimivaa ulkoistamissopimusta ei ole syytä mitätöidä ja asiakkailta tulee olla mahdollisuus hyödyntää valinnanvapautta myös mm. palvelusetelin kautta. Puuttuessaan voimakkaasti maakunnan järjestämis-oikeuden toteuttamiseen lainsäädännöllä, uhkana voi olla jopa kustannusten nousu ja asiakkaiden valinnanvapauden kaventuminen sen sijaan että päinvastaisia vaikutuksia tavoitellaan.

Yksityisen palveluntuottajan oikeutta julkisen vallan käyttöön mm. joihinkin erityispalveluihin liittyviin rajoitustoimiin liittyen on syytä tarkistaa, jotta käytännössä palveluiden järjestäminen ei muodostuisi ongelmalliseksi.

4. Ohjaus, suunnittelu ja kehittäminen – Sote- järjestämislaki 4. luku, § 22-23

Sekä sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnassa valtakunnan tasolla että sote-maakunnan ja STM:n välisissä neuvotteluissa maakunnan tasolla, tulisi olla kuntien edustus huomioiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen yhteistyökysymykset sekä palveluiden toimivuuden arviointi kunnan näkökulmasta.

5. Saamenkieliset palvelut ja rajat ylittävät sote-palvelut – Sote- järjestämislaki 4-5 luku

Lapin maakunnan erityistehtävä saamenkielisten palveluiden kehittäjänä koko maassa on perusteltu, mutta edellyttää riittävän rahoituksen huomioimisen. Kielellisten oikeuksien osalta lakiesitykseen on kirjattuna saamenkielen lautakunta, jonka tehtävänä on kielellisten oikeuksien seuranta ja edistäminen. Saamenkielen lautakunta tekee myös ehdotuksia maakuntahallitukselle, esim. käytännön palvelujen järjestämisestä. Saamelaiskäräjien toimintaan ei tulisi kuitenkaan muutoksia.

Saamelaisten kotiseutualueen kunnilta siirtyisi järjestämisvastuu sote-maakunnalle, jolloin saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolellakin olisi noudatettava saamen kielilain 3. luvun säännöksiä eli henkilöllä olisi oikeus käyttää asioidessaan sote-maakunnan alueella saamen kieltä. Tämä koskisi myös esim. muutoksenhakuprosesseja, sote-maakunnan toimielimiä, viestintää ja muuta tiedottamista. Saamenkielen osalta rahoituksen on oltava samantasoinen kuten ruotsin kielen osalta. Sote-maakunnan on varattava riittävästi resursseja koulutukseen, tulkkaukseen sekä kehitettävä rajat ylittävää palvelua, jolla on vaikutusta myös kielellisten oikeuksien toteutumiseen. Rajayhteisön joustavat sote-palvelut ja erityisesti ensihoito tulee turvata kuten nykyisinkin (yhteistyö Norjan ja Pohjois-Lapin alueilla).

Lainsäädännön tulisi myös mahdollistaa rajakuntien toimivaltaisten toimielimien muodostamisen sekä valmiussuunnitelmien laatimisen, esim. erilaisissa laajoissa kriisitilanteissa. Muun muassa varautumista helpottaisi, mikäli väestörekisteristä saataisiin tiedot vapaa-ajan asunnoissa vakituisesti, ympäri vuoden asuvista henkilöistä.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan

pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Lapin maakunnan kuntien näkökulmasta esimerkiksi tulvantorjuntakalusto ja sen kehittäminen

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Lapin maakunnan kuntien näkökulmasta esimerkiksi mittavan ja laadukkaan loma-asumiskiinteistökannan hyödyntäminen joutavasti erilaisissa pitkittyvissä kriisitilanteissa (esim. etätyö pandemia-aikana, hätämajoitustyyppinen evakuointi myös laajemmalla alueelta; kv. yhteistyö)

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Lapin kuntien näkökulmasta alueellisen pelastustoimen yhteistoiminnan muodostaminen Ruotsin ja Norjan kanssa nähdään tärkeänä. Riskienhallinnan näkökulmasta digi- ja väestötietojen hyödyntäminen esim vapaa-ajan asuntojen osalta (3800 vapaa-ajan asuntoa tiedon saatavuus, kuka asuu) on olennaista. Pelastustoimen osalta Lapin erityisolosuhteet

(pitkät etäisyydet, vasteajat, luonnonolojen huomioiminen esim. lumisuus) ja yleensä matkailu- paikkakuntien väestömäärän vaihtelun vaikutus tehtävien määrään ja sitä kautta kustannuksiin tulisi huomioida niin rahoituksessa kuin lainsäädännössä.

Pelastustoimen neuvottelukunnan tulisi kuulla kuntia työskentelyssään.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

Ei kantaa.

- Etelä-Savon maakuntaan
- Pohjois-Savon maakuntaan

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

38. Voimaantulolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

- kyllä

- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin**
- ei
- ei kantaa

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei**
- ei kantaa

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Ei kantaa.

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin**
- ei
- ei kantaa

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

1.Kuntien kiinteistöriski, irtaimiston siirto - Voimaanpanolaki 4 luku

Sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen toimitilat siirtyisivät vuokrasopimuksella sote-maakunnan käyttöön siirtymäkaudeksi 3+1 vuodeksi eli kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäisivät kuntien omistukseen. Vuokratuloilla olisi tarkoitus kattaa tilojen ylläpitokustannukset sekä kohtuulliset pääomakustannukset eli käytännössä myös mahdolliset lainanhoitokustannukset, joten kuntien velat säilyisivät ennallaan. Tässä vaiheessa ei ole tietoa tai asetusalustusta siitä, miten vuokrat määräytyisivät, mikä koetaan ongelmallisena ja ennakoimattomana riskinä kunnalle.

Siirtymäkauden jälkeen vuokrasopimusta voitaisiin jatkaa tai tilojen käytöstä luovuttaisiin. Mikäli maakunta ei jatkaisi vuokrausta 4 vuoden jälkeen, riskinä kunnalle voisivat olla mm. ylläpitokustannukset mahdollisesti käyttämättömäksi jäävistä kiinteistöistä sekä mahdollisesti jäljellä oleva investointivelka tai mahdolliset purkukustannukset. Tyhjiilleen jäävät kiinteistöt heikentäisivät kunnan taloutta, jonka vuoksi lakiin tulisi lisätä kompensoiva sääntelymekanismi tämä huomioimaan. Edelleen myös sote-maakuntien taloutta voisivat rasittaa niiden kannalta epäedulliset vuokrasopimukset siirtymäkaudella.

Sairaanhoidopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus siirtyisi sote-maakunnille ilman korvausta. Omaisuuden siirto voitaisiin kirjata kunnissa peruspääomaa vastaan, jolloin se ei lakiesityksen mukaan vaikuttaisi kunnan tulokseen. Kunnat ovat nykyisen lainsäädännön puitteissa kuitenkin investoineet merkittäviä pääomia sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastustoimen irtaimien omaisuuteen palvelujen järjestämiseksi. Näiden omaisuuserien ja kuntayhtymien peruspääoman jäsenkuntaosuuksien luovuttaminen maakunnille korvauksetta ei ole perusteltua.

Kunnan vakavaraisuus tulee varmistaa sote-uudistuksessa. Kuntien tulee saada asianmukainen korvaus kiinteistöluovutuksista eikä muutos saa aiheuttaa kriisikuntakriteeristön täyttymistä.

2. Aikataulu

Tavoiteaikataulun 1.1.2023 toteutumiseen liittyy merkittäviä riskejä hallitun valmistautumisen näkökulmasta. Valmistelussa tullaan tarvitsemaan merkittävästi kuntien ja kuntayhtymien nykyistä osaamista, mikä on perusteltua, mutta mikä tulee kompensoida kunnille ja kuntayhtymille täysimääräisesti.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioitun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannelta vuodelta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitetut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien** rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin**

- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen **pelastustoimen tehtävien** rahoituksen määrätymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

50. Sote-maakunnan rahoituksessa otetaan huomioon siirtymätasauksena laskennallisten kustannusten mukaisen rahoituksen ja sote-maakunnan alueen kuntien toteutuneiden kustannusten erotus siten, että muutosta rajataan 7 vuoden ajan vuosittain porrastetusti kasvaen. Enimmäismuutos rajataan toistaiseksi pysyvästi enintään +/-150 euroon asukasta kohden vuodesta 2029 lähtien (35 §).

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

- kyllä

- o **kyllä pääosin**
- o ei
- o ei pääosin
- o ei kantaa

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Maakuntien valtionrahoituksen yleiskatteellisuus sekä rahoituksen määräytymisperusteet, jossa otetaan huomioon palvelutarpeen muutos, kustannustason muutos, tehtävien ja velvoitteiden muutokset sekä jälkikäteen vuosittain tehtävä kustannusten tarkastus ovat lähtökohtaisesti hyväksyttävä rahoituksen perusta. Palvelutarpeen muutoksesta otetaan huomioon kuitenkin vain 80 %, mikä saattaa aiheuttaa maakunnille rahoituksellisia haasteita, mutta toisaalta parhaimmillaan toimii myös palveluiden kehittämiseen kannustavana elementtinä.

Sote-maakunnan terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon palvelutarvekertoimet lasketaan terveyden-, vanhusten- ja sosiaalihuollon palvelujen tarvetta ja kustannuksia kuvaavien sairauksiin ja sosioekonomisiin tekijöihin perustuvien tarvetekijöiden ja niiden painokertoimien sekä tehtäväkohtaisten painotusten perusteella. Laskentatapa sinällään varmistaa sen, että rahoitus kohdentuu maakuntakohtaisesti väestön todellisen tarpeen perusteella. Koska väestön tarpeet myös maakunnan sisällä vaihtelevat suuresti, tulee maakunnan varmistaa se, että rahoitus alueellisten tulevaisuuden sote-keskusten osalta toteutuu myös tarveperusteisesti.

Lapin maakunnan alueen sellaiset erityispiirteet ja –tarpeet, joita ei ole jo rahoituspohjassa huomioitu tulisi huomioida erikseen rahoituksen määrittelyssä. Tällaiseksi erityispiirteeksi voidaan katsoa esimerkiksi matkailun aiheuttamat suuret kausiluonteiset vaikutukset palvelujen tarpeeseen ja sitä kautta haasteet palvelujen järjestämiseen. Pitkät välimatkat asumisen keskittyessä kyliin, ilmaston aiheuttamat haasteet (pitkä talvi jne.) sekä muut vastaavat paikalliset olosuhdetekijät tulisi huomioida rahoituksessa.

Maakuntien oma verotusoikeus vahvistaisi maakuntien taloudellisia kannustimia ja mahdollistaisi esimerkiksi investointien ohjausta ja rahoitusta koskevan ohjausjärjestelmän keventämisen sekä mahdollistaisi paikallisten olosuhteiden huomioon ottamisen paremmin.

Lakiesitys edellyttää sairaanhoitopiirien ja muiden kuntayhtymien alijäämien kattamisen vuoden 2022 loppuun mennessä, joka vaikuttaa kuntien kustannuksien kehitykseen. Huomioitava on, että sairaanhoitopiirien talouteen syntyy merkittäviä ja ennakoimattomia alijäämiä myös koronaepidemian vuoksi.

Verotulojen tasausjärjestelmään tehtävät muutokset vaikuttavat merkittävästi kuntien valtionosuuksiin. Tarvevakioindeksin mukainen lähtötila tulisi ottaa huomioon siirtolaskelmissa. Valtionosuusjärjestelmänmuutoksen tasaus 100 euroon/asukas on liian suuri. Tasausrajaa tulee alentaa tai se tulee poistaa kokonaan.

Kysymyksiä muista lakiluonnoksista

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin**
- ei
- ei kantaa

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Verolainsäädäntö

58. Pidätekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävinä?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin

- ei
- ei kantaa

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

- kyllä

- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

- kyllä**
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa**

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

73. Pidätekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

- kyllä
- kyllä pääosin**
- ei pääosin
- ei
- ei kantaa

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Uudistuksen kuntavaikutusten arviointia mm. kuntien rooliin, toimintaan, talouteen ja elinvoimaan tulisi arvioida tarkemmin, jotta kuntien mahdollisuudet selviytyä niille jäävistä tehtävistä olisivat realistiset verotulojen ja valtionosuuksien muuttuessa merkittäväällä tavalla.

Valmistelu- ja siirtymävaiheessa tulee huomioida rahoituksellisesti se, että kuntien resurssia ja osaamista tullaan tarvitsemaan merkittäväällä tavalla maakunnan rakentamisessa. Tällä hetkellä ns. rakennehankkeen kautta rahoitusta on kanavoitu vuoden 2021 loppuun, mikä on riittämätöntä huomioiden kuinka merkittävästä muutosvalmistelusta on kysymys.

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

- kyllä
- kyllä pääosin
- ei pääosin
- ei**
- ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

ICT:n ja tiedonhallinnan kustannukset ovat yksi merkittävimmistä tunnistetuista ns. suorista muutoskustannuksista, joita muutokseen liittyy ja ne olisi syytä tarkistaa jo meneillään olevan ennakoivan valmisteluvaiheen aikana, jotta väliaikaishallinnolla olisi osaltaan selkeä käsitys ja voimavarat tehdä nopeasti tarvittavat päätökset mm. harmonisointien osalta. Maakunnat ovat hyvin erilaisessa vaiheessa tältä osin ja tämä tulisi ottaa myös rahoituksessa huomioon. Muutoskustannukset tulisi korvata täysimääräisesti.

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Järjestämisvastuisten organisaatioiden vähentyessä positiivisena seikkana todennäköisesti kustannusten hallinta paranee, kun sekä hankintaan että muuhun sopimusosaamiseen ja toimittajahallintaan liittyen osaaminen keskittyy. Sekä kansalaisten että ammattilaisten digipalvelujen käyttöönotolle tulisi asettaa selkeät tavoitteet ja kohdentaa ja parantaa digipalveluiden saatavuutta erityisesti niissä palveluissa, missä kustannus-hyöty on suurin.

83. Minkälaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin liittyviä vaikutuksia järjestämisvastuuseen ja ostopalveluihin liittyvästä täsmentävästä sääntelystä sote-maakunnille aiheutuisi (liittyen esimerkiksi palvelurakenteen muuttumiseen tai palvelutuotannosta aiheutuviin kustannuksiin):

Säätelyllä ei tulisi aiheuttaa vuosiksi epävarmuuden tilaa, mikä voi johtaa siihen, että nykyiset järjestämisvelvolliset kunnat eivät uskalla tehdä välttämättömiäkään päätöksiä mm. investointeihin ja monituottajuuteen liittyen.

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

84. Osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevista sote-maakunnille siirtyvistä hankintasopimuksista saattaisi olla uusien säännösten nojalla mitättömiä. Sote-maakunta olisi velvollinen korvaamaan palveluntuottajille sopimusten mitätöitymisen takia hyödyttömäksi jäävät investoinnit. Minkälaisia vaikutuksia lakisääteisestä mitättömyydestä aiheutuisi sote-maakunnille tai yksityisille palveluntuottajille?

Mitätöimispykälän vaikutusten arvioinnin tekee haasteelliseksi sen tulkinnanvaraisuus. Maakunnan tulisi joka tapauksessa olla se taho, joka järjestämisvastuunsa perusteella asian harkitsee.

a) vuosina 2021-2022?

b) vuosina 2023-2024?

c) vuodesta 2025 alkaen?

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan säätelyn nojalla?

- kyllä
- ei Kittilän kunnan osalta**

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

- **sote-integraatio**
- **palvelutarpeen arviointi**
- **hallinto ja johtaminen**
- **henkilöstösiirrot**
- **talous**
- **omaisuusjärjestelyt**
- **tietohallinto ja ICT**
- **viestintä ja osallisuus**

muuta, mitä?

Tietojohtamiseen liittyvä osaaminen on yksi keskeisimmistä tarpeista, jota tuleva maakunta tarvitsee johtamisensa tueksi ja tietojohtamisessa on selkeitä yhdyspintoja myös kuntien ja maakunnan välillä. Yhteisten asukkaiden (valtio + maakunta + kunta) asiakasohjaus ja- palveluneuvonta digitalisaatiota hyödyntäen olisi tärkeää nostaa jo valmisteluvaiheessa keskiöön, jotta kansalaisinformaatio ja matalan kynnyksen asiakasohjaus toteutuisi mahdollisimman yksikanavaisesti ja selkeästi.

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

